

Osona

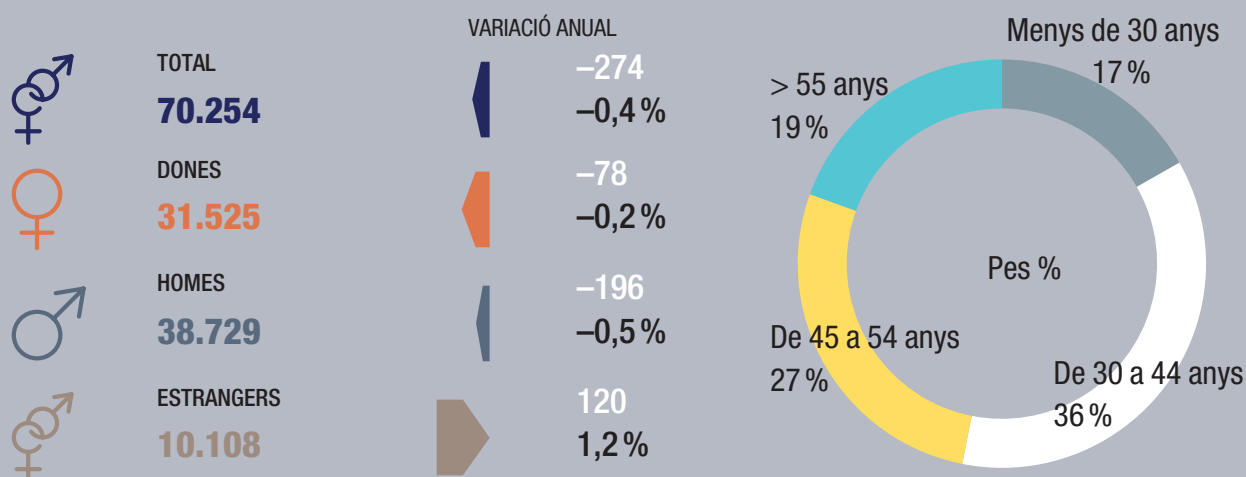

Resum executiu

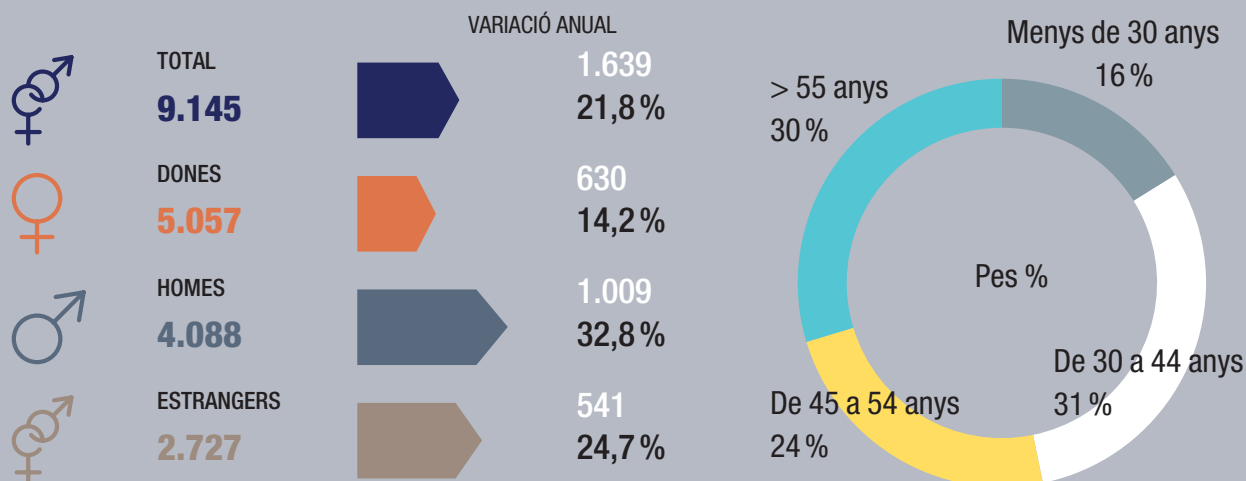
La comarca d'Osona l'any 2020 ha presentat una evolució socioeconòmica menys positiva en la majoria d'indicadors que els anys anteriors, però millor que la resta de territoris de la província en l'afectació per la crisi de la covid-19, juntament amb la comarca del Moianès. El nombre d'aturats registrats va pujar un 21,8 % el 2020 (27,7 % a la província) i és la comarca que menys ha augmentat. La taxa d'atur registrat ha augmentat respecte a 2019 i se situa en l'11,5 % (13,3 % a la província).

L'ocupació registrada resident a la comarca va baixar anualment un 0,4 % (-2,2 % a la província) i destaca que només va caure en els menors de 44 anys. Pel que fa als llocs de treball de la comarca, amb un augment de l'1,3 %, és l'única comarca de la demarcació que ha augmentat i se situa per damunt la mitjana provincial (-2,3 %). Els llocs de treball han pujat en el treball assalariat (2,8 %) i també en els autònoms (1,3 %). El nombre d'empreses ha caigut un 8,2 % (-8,5 % a la província).

Població ocupada registrada resident a la comarca. IVT 2020

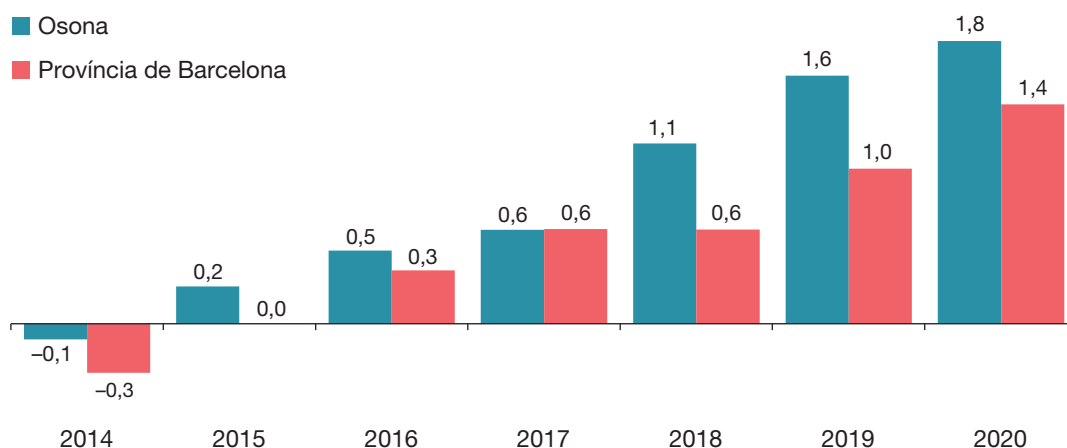
Població aturada registrada resident a la comarca. IVT 2020

La comarca d'Osona està constituïda per cinquanta municipis, dels quals quaranta-set pertanyen a la demarcació de Barcelona (les dades d'aquesta anàlisi fan referència als quaranta-set barcelonins) i els tres restants, a la de Girona. Osona té una superfície de 1.142,6 km² i ocupa el 14,8 % de la demarcació de Barcelona, amb una superfície mitjana municipal de 24,3 km², Vic n'és la capital.

Gràfic 1

Taxes de variació de la població total, 2014-2020 (en percentatge)

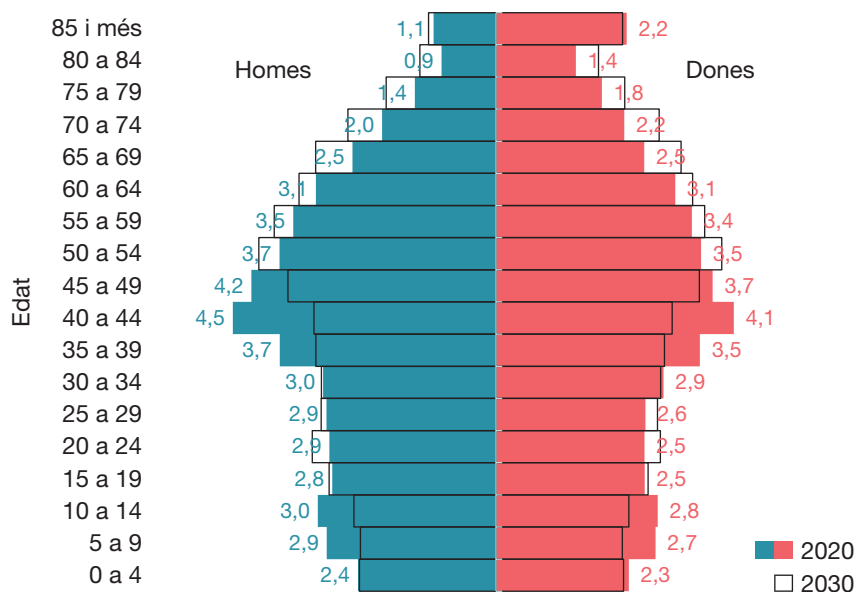

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

Osona ha augmentat un 1,8 % (vegeu el Gràfic 1) la seva població en el padró de l'any 2020 i se situa en 162.257 habitants, i és la tercera comarca que més va créixer de tota la demarcació. La població amb nacionalitat espanyola va pujar un 0,4 %, mentre que la població estrangera va créixer un 9,3 %, entre la qual destaquen els ghanesos (11,9 %) i els hindús (14,2 %). Trenta-quatre municipis de la comarca guanyen població i entres aquests destaquen Vic (1.416), Manlleu (339), Roda de Ter (189) i Taradell (151).

Gràfic 2

Piràmide d'edats d'Osona 2020-2030 (en percentatge)

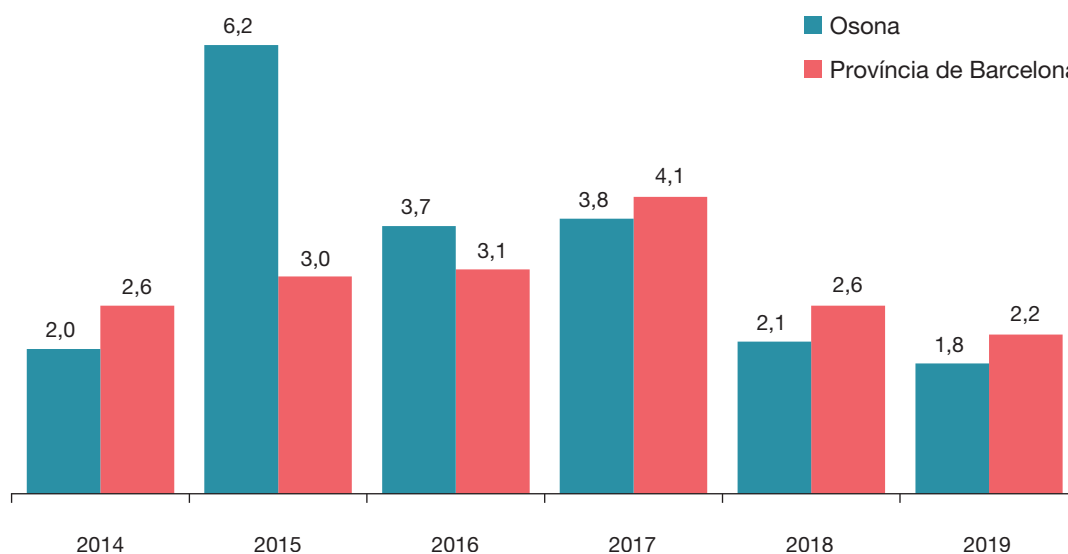

Osona ha augmentat la població un 1,8 % l'any 2020, el creixement més important des del 2008, i és la tercera comarca amb un major increment percentual de totes les comarques barcelonines, darrere del Moianès i l'Anoia.

Font: Programa Hermes basat en dades del padró d'habitants de l'INE

Gràfic 3

Taxes de variació real del Valor Afegit Brut (VAB) (en percentatge)

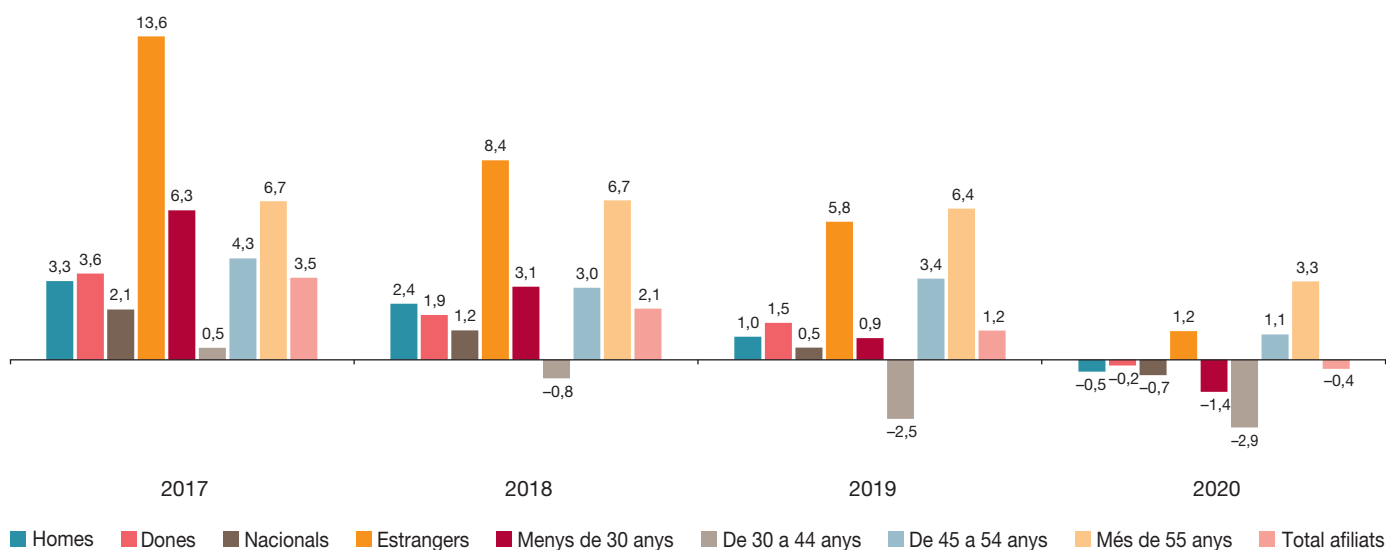
Font: BBVA, Anuari Econòmic Comarcal 2020

De les 10 comarques barcelonines que perden treballadors residents al llarg de 2020, la que menys baixa és Osona, amb un $-0,4\%$.

Segons l'Anuari Econòmic Comarcal 2020, del BBVA, el VAB de la comarca d'Osona (vegeu el Gràfic 3) va augmentar un $1,8\%$ durant l'any 2019. L'ocupació registrada de la població resident a la comarca va baixar un $0,4\%$, especialment en les persones ocupades de 30 a 44 anys ($-2,9\%$), mentre que van pujar els majors de 45 anys i els estrangers. Així, l'any va finalitzar amb 70.254 persones ocupades, 274 menys que el 2019.

Gràfic 4

Taxes de variació interanual de la població ocupada registrada. Osona (en percentatge)

Font: Programa Hermes basat en dades de l'Idescat

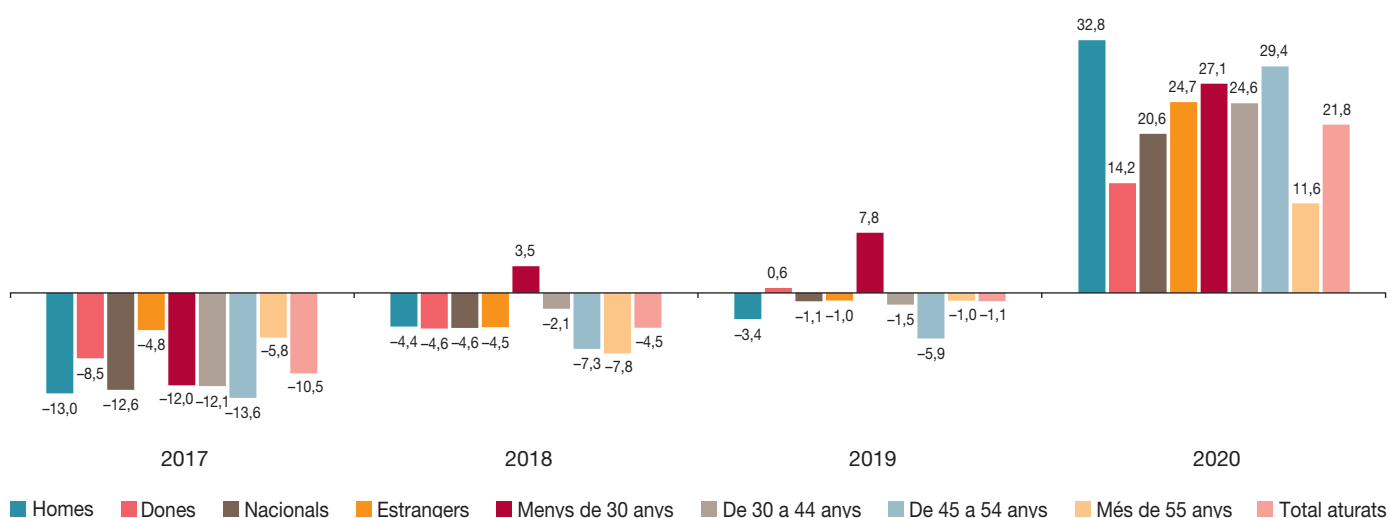
L'atur registrat (vegeu el Gràfic 5) va créixer al llarg de l'any 2020 en 1.639 aturats en xifres absolutes, amb una variació anual del 21,8 % (el 27,7 % provincial). A final del 2020 hi havia 9.145 aturats registrats a la comarca, i la taxa d'atur registrat va augmentar respecte a 2019 i es va situar en l'11,5 % (el 13,3 % a la província).

Per sexe, l'atur dels homes va créixer un 32,8 % i el de les dones un 14,2 %. L'atur nacional va pujar un 20,6 % mentre que els aturats estrangers van créixer amb més intensitat (24,7 %). Per edats, destaca el creixement anual dels aturats de 45 a 54 anys (29,4 %) respecte a la resta d'edats. Pel que fa als sectors d'activitat econòmica, el sector serveis és el que més puja en xifres absolutes (1.064) i en percentatge (23,6 %).

Gràfic 5

Taxes de variació interanual de la població aturada registrada.

Osona (en percentatge)

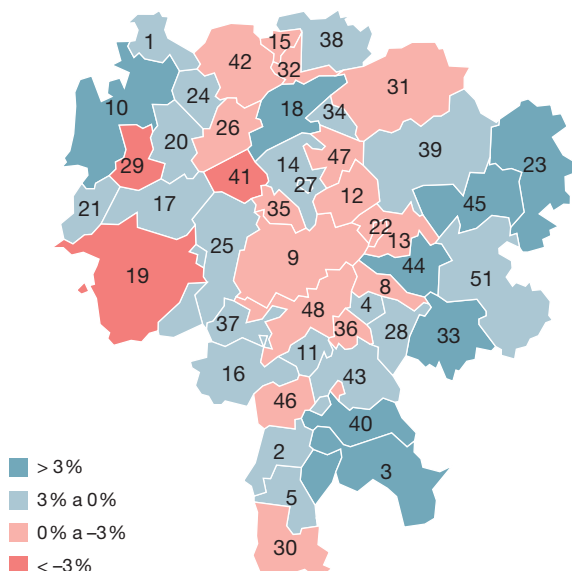

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament d'Empresa i Treball

Mapa 1

Variació població ocupada registrada.

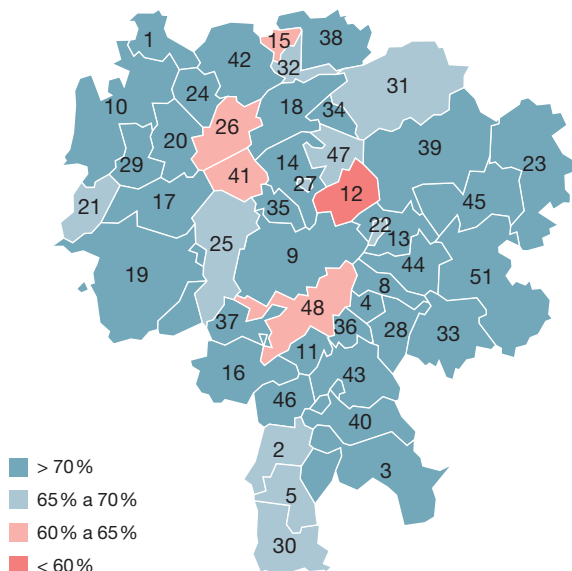
Osona, 2020 (en percentatge)

L'any 2020, la població aturada registrada a la comarca va créixer un 21,8 % i la taxa d'atur registrat va augmentar respecte a 2019 i es va situar en l'11,5 % el desembre de 2020.

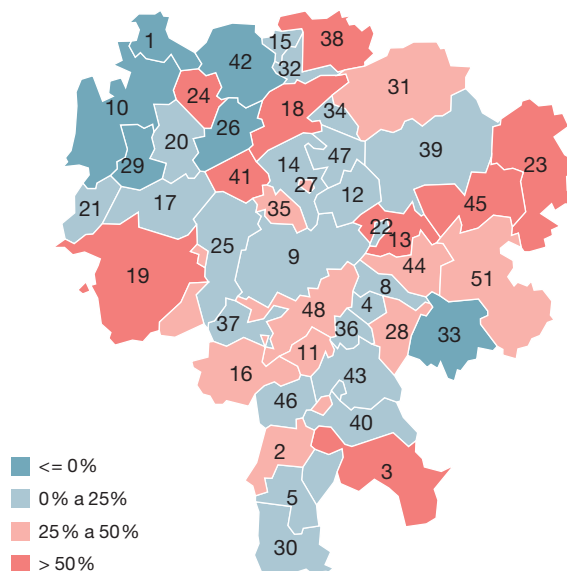
Mapa 2

Taxa d'ocupació registrada.
Osona, 2020 (en percentatge)

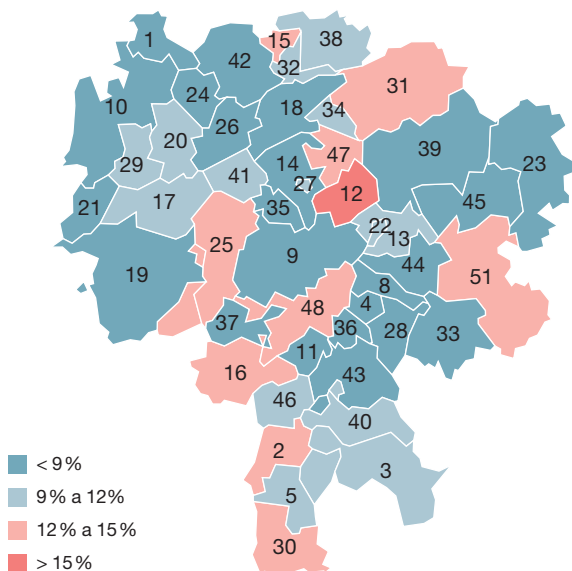
Mapa 3

Variació anual de l'atur registrat.
Osona, 2020 (en percentatge)

Mapa 4

Taxa d'atur registrat.
Osona, 2020 (en percentatge)

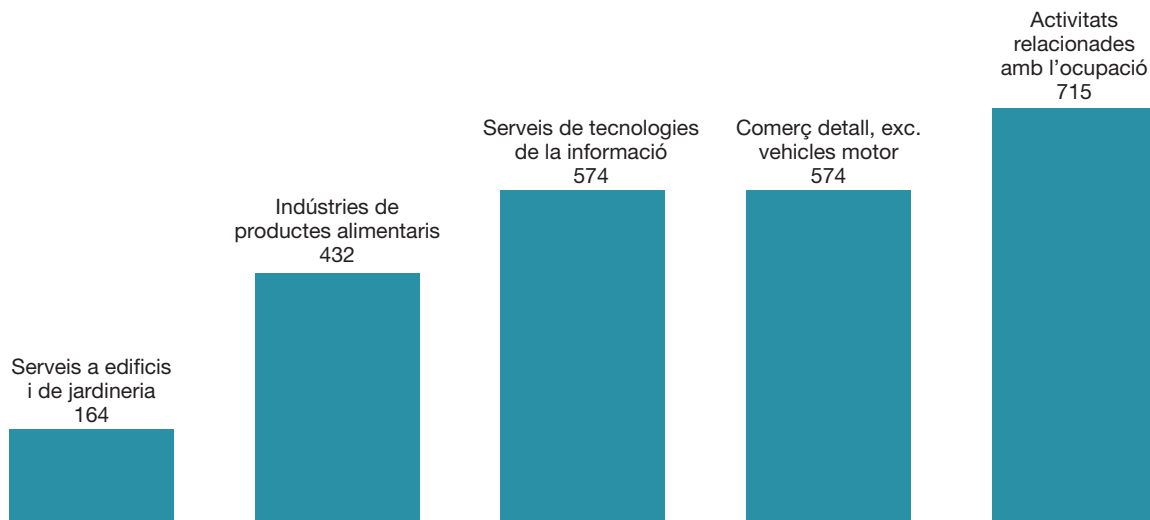

19 municipis dels 47 han perdut persones ocupades, i només Manlleu té una taxa d'ocupació inferior al 60%. 41 municipis han augmentat l'atur registrat, amb una taxa d'atur més gran del 15% a Manlleu.

1 Alpens	27 Sant Hipòlit de Voltregà
2 Balenyà	28 Sant Julià de Vilatorrada
3 Brull (El)	29 Sant Martí d'Albars
4 Calldetenes	30 Sant Martí de Centelles
5 Centelles	31 Sant Pere de Torelló
8 Folgueroles	32 Sant Quirze de Besora
9 Gurb	33 Sant Sadurní d'Osormort
10 Lluçà	34 Sant Vicenç de Torelló
11 Malla	35 Santa Cecília de Voltregà
12 Manlleu	36 Santa Eugènia de Berga
13 Masies de Roda (Les)	37 Santa Eulàlia de Riuprimer
14 Masies de Voltregà (Les)	38 Santa Maria de Besora
15 Montesquiu	39 Santa Maria de Corcó
16 Muntanyola	40 Seva
17 Olost	41 Sobremunt
18 Orís	42 Sora
19 Oristà	43 Taradell
20 Perafita	44 Tavernoles
21 Prats de Lluçanès	45 Tavertet
22 Roda de Ter	46 Tona
23 Rupit i Pruit	47 Torelló
24 Sant Agustí de Lluçanès	48 Vic
25 Sant Bartomeu del Grau	51 Vilanova de Sau
26 Sant Boi de Lluçanès	

Gràfic 6

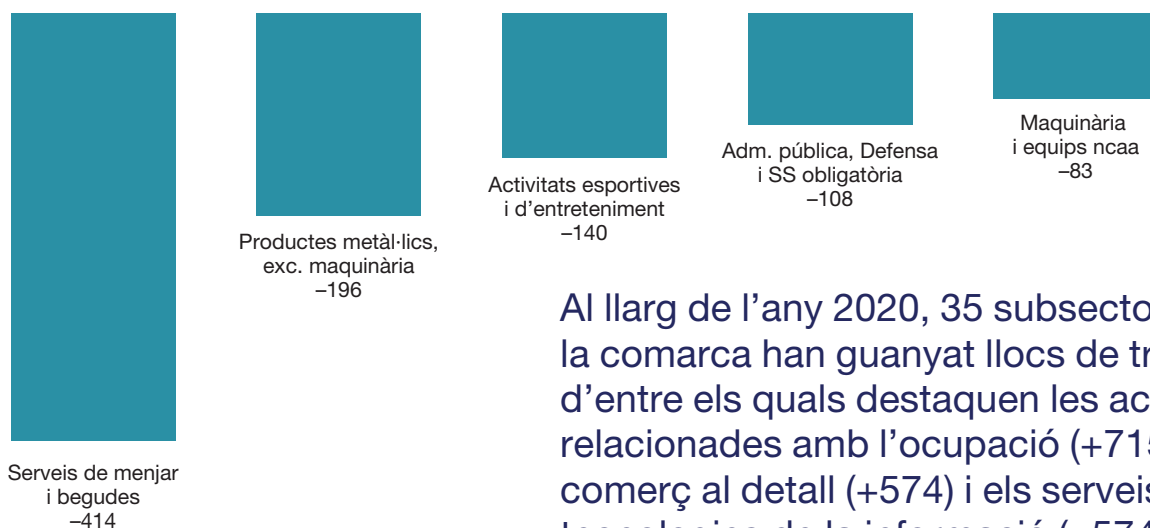
Subsectors d'activitat amb més guany de llocs de treball. Osona, 2020 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Gràfic 7

Subsectors d'activitat amb més pèrdua de llocs de treball. Osona, 2020 (absoluts)

Font: Programa Hermes basat en dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

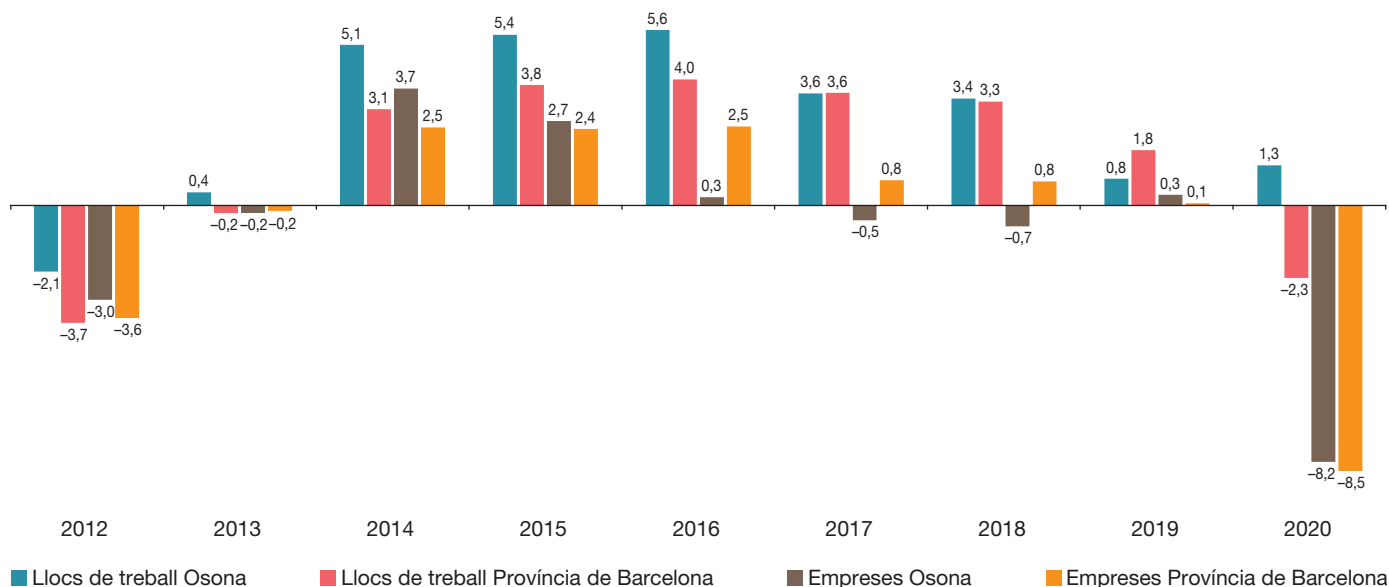
Al llarg de l'any 2020, 35 subsectors de la comarca han guanyat llocs de treball, d'entre els quals destaquen les activitats relacionades amb l'ocupació (+715), el comerç al detall (+574) i els serveis de tecnologies de la informació (+574). Per contra, els productes metàl·lics (-196) i sobretot els serveis de menjar i begudes (-414) destaquen per les pèrdues.

El nombre de **llocs de treball** (treballadors de les empreses de la comarca, hi resideixin o no) es va situar a final del 2020 en 68.982, 871 més que l'any anterior, un 1,3 % més, i és l'única comarca de la província que ha augmentat, i evidentment se situa per damunt la mitjana provincial (-2,3 %). Els llocs de treball han pujat en el treball assalariat (2,8 %) i també en els autònoms (1,3 %).

Gràfic 8

Taxes de variació interanual dels llocs de treball i empreses

(en percentatge)

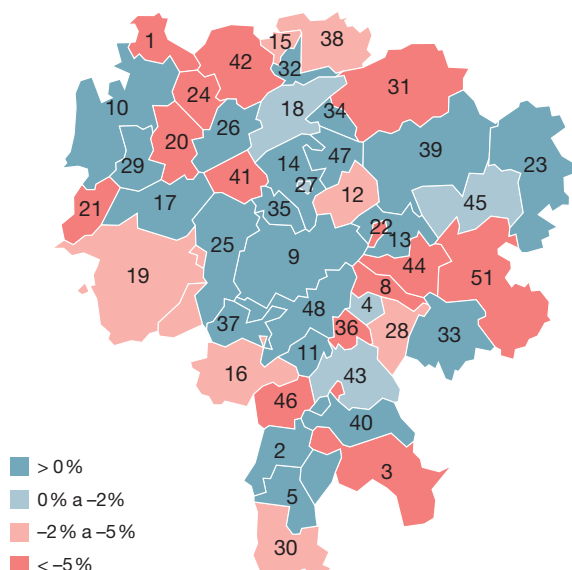
Font: Programa Hermes basat en dades d'Idescat

La variació interanual dels llocs de treball (vegeu el Mapa 5) ha registrat augments en vint-i-un municipis, dels quals a nivell percentual destaquen Torelló (17,6 %), Les Masies de Voltregà (8,7 %), Santa Maria de Corcó (6,0 %), Les Masies de Roda (5,7 %), Olost (5,7 %), Sant Vicenç de Torelló (5,5 %) i Centelles (3,0 %). Per contra, destaquen per les seves pèrdues de llocs de treball: Folgueroles (-13 %), Santa Eugènia de Berga (-12,6 %), Sant Pere de Torelló (-10 %), Prats de Lluçanès (-7 %), Tona (-6,3 %) i Roda de Ter (-6,2 %), entre d'altres.

Mapa 5

Variació llocs de treball registrats.

Osona, 2020 (en percentatge)

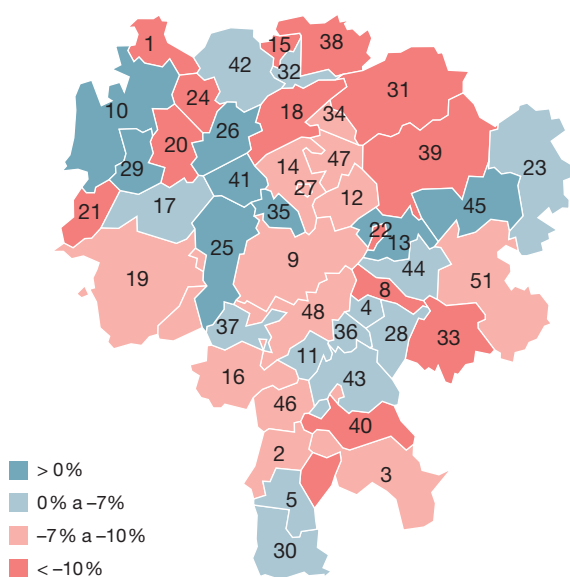
Al llarg de l'any 2020, el nombre de llocs de treball a la comarca ha pujat un 1,3 % i és l'única comarca que ha augmentat. El nombre d'empreses ha baixat un 8,2 % (-465).

En el cas de les **empreses** (comptes de cotització), el decreixement ha estat del $-8,2\%$ (-465) i la xifra total d'empreses s'ha situat en 5.223 a final del 2020. Respecte a la mitjana provincial ($-8,5\%$), la comarca se situa lleugerament per sota de les pèrdues totals. Per subsectors, les pèrdues més importants s'observen en els serveis de menjar i begudes (-37), el comerç al detall, (-34), el comerç a l'engròs (-37), el transport terrestre (-30) i les indústries de productes alimentaris (-28), entre d'altres.

Mapa 6

Variació empreses registrades.

Osona, 2020 (en percentatge)

39 municipis han perdut empreses al llarg de l'any 2020, d'entre els quals destaquen Vic (-175), Manlleu (-51), Torelló (-35), Gurb (-26) i Seva (-19). Només 8 municipis han guanyat empreses en el mateix any.

El desembre del 2020 hi havia concedides 4.866 **prestacions per desocupació** i respecte al 2019 l'augment ha estat de 80 prestacions. La taxa de cobertura ha baixat fins al $59,3\%$ ($71,6\%$ l'any anterior) i se situa a prop de la mitjana de la demarcació ($58,5\%$). Al llarg de l'any s'han produït moltes fluctuacions mensuals en aquestes dades a causa de la comptabilització de les persones en ERTO (expedient de regulació temporal d'ocupació) dins el grup de perceptors de prestacions contributives.

El nombre de **contractes laborals** registrats al llarg de l'any 2020 ha arribat a 39.144 , que representa un descens del $21,4\%$ (-10.643 contractes), una davallada que respon a les aturades de l'activitat econòmica motivades per la crisi de la covid-19, especialment en el sector serveis. Per tipologia, la contractació indefinida ha caigut en 2.233 contractes i la temporal ha davallat en 8.410 contractes.

Osona Biocircular

Agenda estratègica per a la transició del sector agroalimentari d'Osona cap a la sostenibilitat

Núria Macià, Directora de Creació, Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement d'Osona

El sector agroalimentari a la comarca d'Osona

El sector agroalimentari és clau en l'economia de la comarca d'Osona: representa el 20 % de les empreses, el 28 % dels treballadors i el 51 % de la facturació. Però ha de fer front a una sèrie d'amenaques. És un sector molt focalitzat en la producció porcina intensiva, que li permet molta especialització però el fa poc resilient davant de canvis globals, amb perill de desaparició de petites i mitjanes empreses per la forta competència de les grans corporacions i la dificultat per adaptar-se als canvis de tendències en el consum de productes agroalimentaris. A més, el sector s'enfronta a reptes importants com les exigències de sostenibilitat mediambiental, les noves demandes del mercat, els nous models de negoci i la necessitat de més recerca i innovació.

La comarca fa temps que treballa per abordar aquests reptes i ha creat espais de reflexió compartida entre agents públics i privats que han esdevingut la llavor d'una millor coordinació territorial i de l'Osona Biocircular. Creació, l'Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement d'Osona, va constituir el 2019 el Grup Motor Agro, que reuneix periòdicament en una mateixa taula entitats públiques com el Consell Comarcal d'Osona, el Consorci del Lluçanès, la delegació territorial del DARP o l'Organisme de Fires i Mercats de Vic al costat del Consell empresarial d'Osona i la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, representada pel Centre Tecnològic BETA i la Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris. Una altra de les iniciatives destacables és la Taula per a la Gestió Sostenible de la Ramaderia a Osona creada el 2015, avui coordinada tècnicament pel Centre Tecnològic BETA i formada per més de vint entitats, privades, públiques i socials. El seu objectiu és incentivar i promoure accions per trobar solucions a l'excedent de dejeccions ramaderes.

Osona Biocircular

La iniciativa Osona Biocircular va néixer el 2020 com a resposta global a tots els reptes del sector. Té com a objectiu incrementar la competitivitat i la sostenibilitat del sector productiu d'Osona i passar de produir els aliments del present a produir els aliments del futur. Pretén aglutinar les visions dels agents públics i privats vinculats al sector agroalimentari d'Osona per implementar una agenda estratègica compartida, alineada amb l'Agenda 2030 de les Nacions Unides i el Pacte Verd Europeu.

El grup de treball format pel Centre Tecnològic BETA i per Creació lidera aquest procés de reflexió i anàlisi sobre el sector agroalimentari d'Osona i el seu futur. Per tal d'identificar tendències d'opinió, fixar el posicionament en els temes clau i definir la visió de futur del sector a Osona, es va dissenyar i distribuir una enquesta entre una mostra representativa d'actors de cada baula de la cadena. Es va elaborar un primer informe amb els resultats i es van organitzar sessions de contrast amb el sector públic, el privat, el món acadèmic i el tercer sector. El principal objectiu era crear un primer espai per validar els resultats, matisar o complementar les seves respostes i concretar els eixos de treball de forma consensuada. A grans trets, es destaca que el sector privat manifesta que cal promoure i facilitar la simbiosi industrial i ha reclamat a l'administració pública que aposti per inversions estructurals. Ha afirmat que cal apostar per la diversitat de models i evitar que el sector de la comarca es polaritzi en mans de poques empreses. Les empreses van mostrar la seva preocupació per l'impacte de la tecnificació en la disminució del nombre de pagesos i ramaders.

Van afirmar que disposen d'estructures petites per fer front a la complexitat dels tràmits dels projectes europeus. Pel que fa al sector públic i al món acadèmic, van concloure que cal una agenda compartida, prioritzar l'accés directe del sector públic a projectes europeus i generar i mantenir espais de reflexió amb el sector privat per millorar la confiança mútua.

Els quatre projectes d'Osona Biocircular

Osona Biocircular s'ha estructurat en 4 projectes, que s'articularen durant el 2021.

L'Ecosistema d'Agroproductors/es d'Osona i Lluçanès té per objectiu millorar la sostenibilitat de les petites i mitjanes explotacions. La sostenibilitat ambiental: amb l'impuls de projectes com la transició ecològica, l'ús d'ingredients de proximitat, materials biodegradables i energies renovables, i l'obtenció de certificats de gestió ambiental. La sostenibilitat econòmica: per millorar els models de negoci. Destaquen les iniciatives d'infraestructures compartides com la nova formatgeria al Lluçanès, l'escorxador d'aviram i la logística compartida amb un centre de consolidació i punts de repartiment a Manlleu i Vic. La sostenibilitat social: vetllar per les condicions estables dels treballadors i socis, i promoure formats cooperatius o col·laboratius. Generar demanda al posar en valor el sector agroalimentari i donar a conèixer a la població els productes del territori. Els projectes destacats són «Mengem d'aquí» (alimentació de proximitat en menjadors escolars) i «Fet a Osona: aliments excel·lents» (guardó per visibilitzar i promoure l'excel·lència d'aliments). El *hub* d'innovació, amb infraestructures i serveis compartits per a codesenvolupar tecnologies i models de negoci, pretén impulsar nous models, noves empreses i nous productes mitjançant la R+D+i. Es pretén dotar al Centre Tecnològic BETA de noves infraestructures científicotècniques per ajudar el sector a trobar solucions innovadores de forma individual o col·lectiva, prototipar i fer proves de concepte a escala real. Tot això complementat per un paquet de serveis de model de negoci, màrqueting i captació de finançament que facin viables les solucions. Es volen impulsar projectes de recerca per produir proteïnes alternatives (alimentació animal i humana) com algues, insectes o carn de laboratori. La Taula per a la Gestió Sostenible de la Ramaderia es focalitza en millorar la gestió i la valorització de les dejeccions ramaderes per reduir l'impacte ambiental i potenciar la bioeconomia circular. Posa el focus en la reducció de la contaminació d'aqüífers i sòls i la reducció de l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. Ja ha impulsat molts projectes per augmentar el volum de dejeccions tractades mitjançant tecnologies ambientals en origen i col·lectives, i per crear nous models de negoci basats en la valorització energètica i agronòmica de les dejeccions. El Congrés de Bioeconomia de Catalunya (BIT) se celebrarà el 2022 i és concebut per apropar la innovació al sector productiu.

Conclusions

Aquests projectes han de donar resposta a les necessitats i motivacions dels actors de la quàdruple hèlix del sector agroalimentari de la comarca i incidir també en les relacions que es poden establir entre ells per aconseguir-ho.